

визначено як обов'язкові умови про те, що допит малолітньої або неповнолітньої особи не може продовжуватися без перерви понад одну годину, а загалом понад дві години на день.

Отже, допит неповнолітніх відрізняється від загального допиту. Оскільки він має свої особливості. Неповнолітні особи (потерпілий, свідок чи підозрюваний) потребують особливого ставлення до себе під час кримінального провадження, в тому числі і під час проведення допиту за їх участі. Допит є однією з найбільш інформативних слідчих (розшукових) дій на стадії досудового розслідування і тому правильно побудований і тактично грамотно проведений допит неповнолітніх дає можливість отримати важливу інформацію та сприяє вирішенню завдань кримінального провадження. І від правильного формулювання питань залежить, як зрозуміє і відповідь на поставлені запитання підозрюваний, свідок чи потерпілий. Але потрібно, щоб питання були конкретні, не складні, без підказок та містили інформацію по суті кримінального правопорушення.

Список використаних джерел

1. Конвенція про права дитини від 20.11.1989. № 995-021. Відомості Верховної Ради України.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012. № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9–10. № 11–12. № 13. ст. 88
3. Тищенко К.С. Особливості проведення допиту малолітніх та неповнолітніх на стадії досудового розгляду. *Молодий вчений*. 2018. № 5 (57). С. 645–648.

Хижний Богдан Віталійович,
здобувач наукового ступеня доктора
філософії кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТ. 205-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Нестабільність макроекономічної ситуації в Україні, періодичні кризові стани в економіці сприяють формуванню та розвитку в національній економіці міцного тіньового сектору. Глобального масштабу наразі набула його фіктивна складова, яка полягає у виведенні суттєвих фінансових коштів з легального економічного сектору шляхом криміналізації суспільства, перерозподілу мільярдних прибутків на користь окремих суб'єктів підприємницької діяльності й відтоку капіталу за кордон.

Це все сприяє підвищенню загрози економічній безпеці держави, посиленню вже існуючої соціально-економічної кризи та в подальшому призведе до низького рівня доходів України та суттєвого відставання від світових лідерів за рівнем валового внутрішнього продукту. Найбільше

це стосується поширенню фіктивної підприємницької діяльності, яка, в кримінальному аспекті, виражається в підробленні документів для проведення державної реєстрації та в результаті якої як держава в цілому так і інші суб'єкти економічних відносин зазнають значної економічної шкоди.

Походження слова «фіктивний» від комбінування слів латинської мови – «fictio» (нереальне, хибне, вигадка) та французької мови – «fiktif» (не існуючий, вигаданий) [1, с. 1031] одразу наштовхує на розуміння, що за цим визначенням приховується щось вигадане, навмисно створене положення, яке насправді не відповідає дійсності та, як правило, використовується з протиправною метою. Відповідно до загальноновизнаних визначень поняття «фіктивне підприємництво» передбачає певну діяльність як окремої фізичної особи підприємця та і суб'єкти підприємницької діяльності – юридичної особи, спрямовану на імітування виконання своїх обов'язків, або сприяння в цьому іншим суб'єктам. Однак, на практиці кримінальна відповідальність за фіктивне підприємництво стала одним з основних інструментів тиску на бізнес [2, с. 29].

У вересні 2019 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо зменшення тиску на бізнес» [3], яким ст. 205 Кримінального кодексу (КК) України «Фіктивне підприємництво» було декриміналізовано, що зменшило можливості здійснення тиску на добросовісних платників податків. Однак дані зміни в законодавстві не були «зеленим світлом» для тіньового бізнесу, як могло б здатися спочатку, адже суб'єктами даного злочину були виключно юридичні особи, тоді як фізичні особи-підприємці вчиняли аналогічні протиправні діяння, аде до кримінальної відповідальності не притягувалися. Отже, зручною заміною сталого визначення «фіктивне» підприємництво виявилася ст. 205-1 КК України [4].

Хоча, в запропонованій законодавцем статті щодо підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб-підприємців змінилася об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення, яка тепер передбачає саме підроблені документи, як предмет кримінального правопорушення, коло самих суб'єктів при цьому розширюється, не обмежуючись лише юридичними особами. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 205-1 КК України передбачає внесення завідомо неправдивих відомостей при подачі документів для державної реєстрації та безпосередньо подача документів з наявними вже завідомо неправдивими відомостями. Даний факт дозволяє отримати значні докази, за рахунок розширення кола суб'єктів і предмету та забезпечити швидке, повне, якісне проведення досудового розслідування.

Варто пам'ятати, що при заснуванні фіктивного підприємства документи використовуються для створення видимості утворення легальної комерційної організації, метою якої є здійснення абсолютно законної діяльності з виробництва продукції, виконання робіт, надання

послуг. Під час наступного функціонування фіктивного підприємства документи використовуються з метою переконання партнера у наявності реально не існуючого товару; створення у партнера впевненості у платоспроможності контрагента, існування намірів належного виконання договірних зобов'язань; здійснення господарських операцій та інших юридично значимих дій від імені підставних осіб; введення кредиторів, державних органів в оману стосовно прав на пільги або здійснення певних видів діяльності; проведення безтоварних операцій з метою незаконної конвертації та легалізації грошових коштів чи майна, отриманих злочинним шляхом; легалізації джерела надходження товарно-матеріальних цінностей; заниження або завищення економічно важливих показників у первинних бухгалтерських документах та звітно-фінансовій документації [5, с. 114].

Відповідно до ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України [6], детективи органів Бюро економічної безпеки України здійснюють досудове розслідування, у тому числі й кримінальних правопорушень передбачених ст. 205-1 КК України. Поряд з цим, якщо під час розслідування зазначених кримінальних правопорушень будуть встановлені обставини передбачені ст. 192, 199, 200, 222, 222-1, 358, 366 КК України, вчинені тією ж особою щодо якої вже здійснюється досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані з кримінальним правопорушенням за ст. 205-1 КК України, досудове розслідування здійснюється детективами органів Бюро економічної безпеки України.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. 1440 с.
2. Білоус В. В. Фіктивне підприємництво (криміналістична характеристика та програма розслідування): довідник слідчого / В. В. Білоус, В. Ю. Шепітько. Харків : Одиссей, 2007. 184 с.
3. Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо зменшення тиску на бізнес : Закон України від 18.09.2019 р. № 101-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/101-20#Text>.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
5. Доказування при розслідуванні податкових злочинів: монографія / В. Т. Білоус, Г. Л. Чигрина, В. К. Шкарупа / за заг. ред. С. М. Піскуна. Ірпінь, Академія ДПС України, 2002. 179 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.